

helytállt, és ezek az iskolába készülő gyerekek átérezték: „Képes vagyok rá, hogy egy ekkora feladatot is megoldjak!”

Egy ilyen túrának nevelő értéke van. Ezért ebből hagyományt szeretnénk teremteni.

AZ ÓVODA NEVELŐTESTÜLETE

Környezetkultúra az óvodában

Óvodapedagógus továbbképzés

A környezetkultúra fejlesztése a képzés minden szintjén fontos feladat. A környezeti nevelést már az óvodában kell elkezdeni, tekintettel arra, hogy bizonyos alapvető szokások, viselkedési formák, amelyek a szocializáció szempontjából elengedhetetlenek – és ilyenek a környezetkultúra alapvető szokásai és viselkedési formái is – egész életre kihatóan csak ebben az életkorban alapozhatók meg. Ehhez azonban nemcsak az óvodapedagógusok alapképzésében, hanem a gyakorló óvónők továbbképzésében is meg kell jelennie a környezeti kultúra, a környezetismeret elemeinek.

Néhányan ettől a gondolattól vezérelve terveztünk meg egy olyan típusú óvodapedagógus továbbképzést, amely az óvodai gyakorlatból indul ki és sajátos óvodai megközelítésből tárja fel az ember – a gyermek – és a környezet kapcsolatát.

A Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium Oktatási Osztálya fogékony volt a gondolatra és lehetővé tette az ötlet megvalósítását.

A Nemzeti Szakképzési Intézet (NSZI), a Budapesti Tanítóképző Főiskola Természettudományi Tanszéke, a visegrádi Erdei Művelődés Háza és a Fővárosi Gyakorló Óvoda „Kék cinke” Oktató Központjának közreműködésével 1993-ban realizáltuk a programot.

A továbbképzést az évszakoknak megfelelően 4 alkalomra, alkalmanként 3 napra szerveztük, az NSZI esztergomi továbbképző központjában – idilli környezetben a Kis-Duna partján, a védett platánsor árnyékában. A terepgyakorlatokat pedig a visegrádi Erdei Művelődés Házában, a Makovecz Imre által tervezett, esztétikai élményt is nyújtó jurta-központban és a Visegrádi hegység fajokban, reliktumokban gazdag lankáin folytattuk, eszményi környezetben.

Célunk az volt, hogy bővítsük – elméletben és gyakorlatban – az óvodapedagógusok környezeti ismereteit és ezek közvetlen felhasználási lehetőségeit az óvodai nevelő-oktató munkában.

A szerteágazó program gerincét azok a természettudományos ismeretek adták, amelyek a természeti jelenségek, az élőlények megfigyeltetéséhez, megmagyarázásához szükségesek az óvodában.

Ehhez kapcsolatosan foglalkoztunk az irodalomban rejlő környezeti nevelési lehetőségekkel, a környezetetika és -esztétika óvodai aspektusával, valamint a környezeti nevelés óvodai követelményeivel.

Felhívtuk a figyelmet a globális környezeti problémákra és a lokális cselekvési lehetőségekre. Így például a környezetszennyezés egészségkárosító hatására és arra, hogy mit lehet tenni ellene az óvodában. Szó esett a környezetbarát életmódról, meg arról is, hogyan lehet ezt az óvodában megvalósítani.

Gyakorlatban mutattuk be, hogy a környezetszennyezés hogyan figyelhető meg az óvodásokkal és hogyan lehet őket a hulladékszelektálásra játékosan megtanítani.

Sor került környezeti ismereteket, szemléletet fejlesztő – szabadtéri és óvodatermi – játékok, módszertani ötletek, játékszerek gyakorlati bemutatására, természetes anyagokból történő játékkészítés fortélyainak elsajátíttatására, biotermékek, gyógyteák megismertetésére és óvodai alkalmazására.

Igen nagy sikere volt a visegrádi Erdei Művelődés Házában és környékén szervezett terepgyakorlatoknak. Bejártuk évszakonként a környéket. Ismerkedtünk a tavasz és a nyár virágaival, az őszi termésekkel, az erdő hangjaival és madároduival, a vízpartok és a vizek élőlényeivel, a téli madárvédelemmel.

A résztvevők a továbbképzés legjobb programjának tartották a terepen való tevékenységet. Véleményük szerint nagy segítséget adott számukra a természeti jelenségek megfigyeltetéséhez, a társulások növény- és állatfajainak, valamint azok évszakonkénti változásának a felismeréséhez.

A továbbképző tanfolyam iránt igen nagy volt az érdeklődés. A 60 főre tervezett tanfolyamra egyetlen megyéből (Komárom megyéből) 80 fő jelentkezett és ebből 75 fő részt is vett a továbbképzésen, s közülük csak 2 fő morzsolódott le.

A résztvevők rendkívül hasznosnak, az óvodai gyakorlati munkában jól felhasználhatónak ítélték meg a programot. Úgy érezték, hogy nagyon sokat tanultak belőle és elmondták, hogy a jövőben sok mindent másképpen fognak csinálni az óvodában.

Ez inspirál bennünket arra, hogy a meglévő tematika és program alapján, hasonló személyi és tárgyi feltételek mellett a továbbképzést 1994-ben megismételjük.

Bízunk benne, hogy hasonló sikerrel.

KOHL ÁGNES

Óvodapedagógusok és tanítók továbbképzése Kazincbarcikán

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a sokat jelentő Sajó folyó völgyében helyezkedik el Kazincbarcika. Környékének változatos felszínformái megragadják az ide látogatót. A vidék jelentős szerepet játszott – reméljük a jövőben is játszani fog – hazánk iparában. Az ide telepített üzemek technológiájukkal nem kímélték a környezetet. A Borsodi-medence települései az utóbbi években sokat szenvedtek az általuk kibocsájtott környezetkárosító anyagoktól. Nem lehetünk büszkék a levegő, a víz, a talaj szennyezettségére – ennek ránk, emberekre gyakorolt negatív hatásaira.

A környezetünkért aggódó, felelősséget érző emberek régóta tisztában vannak azzal, hogy az ember fizikai, szellemi léte összefügg a természettel, mert az ember a természet része és függvénye, és az is marad emberi „sikerei” ellenére is. Mindannyiunk számára bebizonyította a mögöttünk lévő pár évtized a következőket:

- Felelőtlenségünk környezetünkkel szemben beláthatatlan következményekkel jár.
- Tönkretenni sokkal könnyebb, rövidebb időt igényel, mint regenerálni.
- Csak az emberi értelem szabhat határt, állíthat gátat a felelőtlen cselekedeteknek.

Biztos vagyok abban, hogy ezek a gondolatok vezették az itt élőket, amikor az országban a legelső között határozták el, hogy a fiatal nemzedék nevelésében, felkészítésében